

В англомовній фелінологічній термінології використовують прикметники, адже є необхідність характеризувати різні параметри тварини, щоб віднести її до тієї чи іншої породи, оцінити її стан і так далі: *cobby; sturdy; massive; coarse; solid; hard; shapely; well-knit; frail; dainty; tubular; firm; dainty; well knit; well tufted; splayed*.

Прислівники в фелінологічній термінології самостійно не вживаються. Вони входять до складених позначень якості та станів різних частин тіла тварин: *finely chiselled, well developed, slightly tapered, heavily tufted*.

Отже, структура англомовних термінологічних одиниць сфери фелінології представлена термінами-словами (непохідними, похідними афіксальними, похідними складними словами, абревіатурами) та термінами-словосполученнями (вільними та зв'язаними). З морфологічної токи зору найчастотнішими фелінологічними термінами є терміни-іменники.

Перспективою досліджень вбачаємо виявлення закономірностей структури фелінологічного терміну англійської мови та його перекладу українською мовою.

Література

Алексеев А. Я. Сопоставительная стилистика [Текст] : уч. пособие / А. Я. Алексеев. – Д. : Национальный горный университет, 2012. – 471 с. Гальперин И. Р. Стилистика английского языка / Илья Романович Гальперин. – М. : Высшая школа, 1981. – 334 с. Грибіник Ю. І. Основні види та функціональні моделі термінів-словосполучень сфери геодезії та кадастру / Ю.І. Грибіник // Вісник Житомирського державного університету. – 2011. – Випуск 58. – С. 24-27. – (Філологічні науки). Д'яков А.С. Основи термінотворення: Семантичний та соціолінгвістичний аспект / А.С. Д'яков, Т.Р. Кияк, З.Б. Куделько. – Київ: Вид. дім "КМ Academia", 2000. – 218 с. Крыжановская А. Сопоставительное исследование терминологии современного русского и украинского языков: проблема унификации и интеграции / А. Крыжановская. – К.: Наук. думка, 1985. – 204 с. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія / Олена Олександровна Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2010. – 844 с. Стилистика англійського языка / [Мороховский А. Н., Воробьева О. П., Лихошерст Н. И., Тимошенко З. В.]. – Киев : «Вища школа», 1984. – 248 с. Суперанская А. В. Общая терминология: Вопросы теории / А. В. Суперанская, Н. В. Подольская, Н. В. Васильева. – М., 1989. – 246 с. Філюк Л. М. Словотвірні типи термінів інформатики зі значеннями "подібний за структурою" та "подібний за формою" / Л. М. Філюк // Мова : Науково-теоретичний часопис. - Одеса : Астропрінт, 2011. - № 16. - С. 141-145. Jacobson S. Three types of terminology [Електронний ресурс] / Sven Jacobson. – 1983. – Режим доступу : www.euralex.org

УДК 821.161.2 (045)

КОБЕЦЬ Л. К.
(Національний авіаційний університет)

СЕМАНТИЧНА СТРУКТУРА ЛЕКСЕМИ *ОКСАМИТ* У ПИСЕМНИХ ПАМ'ЯТКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ XIV – ПЕРШОЇ ПОЛОВИНІ XVII СТОЛІТТЯ

У статті розглядаються походження та лексико-семантичні особливості іменника *оксамит*, який зафікований у писемних пам'ятках української мови XIV – першої половини XVII ст.

Ключові слова: писемні пам'ятки, українська мова, XIV – XVII ст., тематична група, запозичення.

Кобець Л. К. Семантическая структура лексемы *оксамит* в письменных памятниках украинского языка XIV – первой половины XVII века. В статье рассматривается происхождение и лексико-семантические особенности существительного *оксамит*, который зафиксирован в письменных достопримечательностях украинского языка XIV, – первой половины XVII ст.

Ключевые слова: письменные памятники, украинский язык, XIV – XVII вв., тематическая группа, заимствование.

Kobets L. K. Semantic structure of lexeme of *оксамит* in the writing monuments of Ukrainian of XIV – the first half XVII of century. In the article an origin and leksiko-semantichni features of noun are examined *оксамит*, that is fixed in monuments of the written language sights of Ukrainian of XIV – the first half XVII of century.

Key words: monuments of the written language, Ukrainian, XIV – XVII of century, thematic group, borrowing.

Писемні пам'ятки української мови XIV – першої половини XVII століття містять факти про історію українського народу, його культуру на слов'янському лексичному тлі. Вивчення тематичних груп є одним із ефективних шляхів різностороннього опису лексико-семантичної системи мови на конкретному історичному зрізі. Помітне місце у лексиці

пам'яток української писемності XIV – першої половини XVII ст. займають слова, які можна об'єднати у тематичну групу «назви тканин».

Актуальність статті полягає у тому, що у сучасній лінгвістиці немає системних досліджень окремих лексем на позначення назв тканин, які зафіковані у писемних пам'ятках української мови XIV – першої половини XVII століття. **Мета** статті полягає в уточненні семантики лексеми *оксамит* у текстах досліджуваного періоду. Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких **завдань**: визначити частоту вживання лексеми *оксамит* у писемних пам'ятках української мови XIV – першої половини XVII ст., уточнити етимологію, простежити історію розвитку значення аналізованої лексеми у зазначений період, з'ясувати причини збереження або втрати цієї лексеми в українській та інших сучасних слов'янських мовах. **Основним джерелом** слугують писемні пам'ятки української мови XIV – першої половини XVII ст. (Густинський літопис, Львівський літопис, Грамоти XIV ст., Грамоти XV ст. та ін.).

Порівняно з іншими конституентами тематичної групи «назви тканин», лексема *оксамит* характеризується високою частотою вживання у писемних пам'ятках української мови XIV – першої половини XVII ст. і належить до ядерної лексики тематичної підгрупи «назви шовкових тканин».

Найперше вживання досліджуваної лексеми зафіковано у Львівському літописі під 1436 роком: «Папѣ же тогда мшу свою служившу въ ризахъ черлена **оксамита**, въ складаше рукавици на ся и перстни мнози на рукавицахъ» [ЛьвЛ *1436, арк. 358], «Егда вшелъ (Папа) въ костель [...] сядеть на масте своемъ высоко, но зголовыи черлена **оксамита**» [ЛьвЛ *1436, арк. 358]. Іменник *оксамит* зберігся також в інших пам'ятках писемності української мови XIV – першої половини XVII ст.: «[...] послану **князю** [...] шубу собольѧ волочонаѧ **оксамитомъ** або адамашъкою, а другая шуба [...] в поставы сукна Махалского, и г̄ поставы новогоньских» [Перелік 1488], «Два завѣсы ѿдинъ завѣс чорнго **шкесамита** [...] въздж малы чорленоѡ **оксамит**. ризы [...] шкладка черленого **шкесамитана** золоте. потрахил бѣлого **шкесамита** на золоте» [Рукописное Евангелие 1507], «[...] шубу **оксамиту** чорного, кунами подшиту, с ткацами золотыми и с кнафлями сребрными позлотистыми» та «шубу **оксамитную**, кунами подшитую» [Дарственная запись 1546, л. 18], «6 локтей **оксамиту**» [РСА 1558, 2], «кожушок белый наголо, шапокъ **оксамитныхъ** подшитыхъ две» [Книга гродская Луцкая 1570, л. 43 на оборотъ], «Серши Коростелъ [...] коня з возом взял; но возе, деи, было: [...] кругъ поесовъ **шкесамитныхъ**» [АКЖМУ XVI ст.: 60], «[украдено] суконъ женъскихъ оболокальныхъ [...] утерфину зеленого зъ **оксамитомъ**» [Книга гродская Владимірская 1588, л. 803 на оборотъ], «[...] з другое, деи, скрыни [...] взяли, деси, реверенду чорную [...], сукон невистыхъ люнскихъ з оксамитом две за копъ десят, а других сукон без **шкесамиту** две: [...] жупан муравский за копъ полторы, шапокъ **шкесамитныхъ** две за копъ полтрети, [...] поясок **шкесамитный** зъ закликами сребраными. [...] тъканок **шкесамитныхъ** шест за копу грошей» [АКЖГУ 1590, арк. 12: 60], «Наипервеи взяли делею фалондышловую чирвоную; [...] лядунки **шкесамитные** ис пороховницею» [ДМ XVII ст. 1605, арк. 7], «У Евтуха Панченяти украдена [...] сукня женская шифтуховая [...] зъ **оксамитом**, [...] шапку жоноцкую **акъсамитную**» [Книга Луцкая 1598–1600, листъ 332]; «[...] стрымена серебряные [...] злотисте, и сідло само **оксамитом** чырвонымъ крытое» [Арх.Сб. 1617: 82] та інших пам'ятках писемності досліджуваного періоду. Контекст свідчить, що *оксамит* – це тканіна, яка слугувала предметом почесних дарунків та винагород. З цієї тканини виготовлявся одяг лише заможної верстви населення середньовічної України. На думку, В.В. Жайворонка, *оксамит* – це «ознака багатства, розкоші, заможності» [Жайворонок 2006, с. 416].

Лексична система мови найбільш гнучка і відкрита для надходження нового. Етимологічні словники засвідчують велику кількість запозичених слів у лексиці української мови XIV – першої половини XVII ст., однією із яких є лексема *оксамит*. Словникові статті засвідчують те, що назва *оксамит* є запозиченням. Однак у словниках немає єдиного

погляду щодо того, з якої саме мови потрапила досліджувана назва в українську лексику. Ученій В.І. Даль подає називу *оксамит* як запозичення з німецької мови: «нѣм. стар. бархат» [Даль, 2, с. 27]. Одним із факторів потрапляння досліджуваної лексеми у лексику української мови може бути географічний, оскільки на території країн з німецькомовним населенням був розташований водний шлях, по якому перевозилися іноземні товари, у тому числі й тканини: «Рейн був найстарішим водним торговим шляхом, по якому перевозились дорогоцінні шовкові тканини із країн Сходу, Сицилії та Італії» [Западноевроп. наб. ткани, с. 13]. Історик М.М. Капраль зазначає, що XIV ст. в історії України знаменується появою на українських землях німецьких ремісників та купців, які утворювали ремісничі цехові організації внаслідок поширення українськими землями Магдебурзького права [Капраль 2006-2007]. Відомий лінгвіст М.П. Кочерган зауважує, що «великий вплив на поширення німецької лексики мали ремісничі цехові організації, що, як правило, складалися із представників німецького етносу» [Кочерган 1997, с. 20].

Однак переважна більшість словників вказують на те, що досліджувана назва є запозиченням із грецької мови: «Заимств. изъ сргр. *αξάμιτου, εξάμιτου [εξάμιτος шестинитяный: εξ шесть; μίτος нить, основа ткани]» [Преобр., 1, с. 4]; «из греч. εξάμιτος – то же, первоначально «из шести нитей». Из [...] греч. источника заимств. через. лат. посредство нем. samt «бархат». Западным заимств. из ср.-лат. examitum является русск. диал. акшамет «казацкая одежда»» [Фасмер, 1, с. 66]. «стч., спп. aksamit, лат. exametum, гр. εξάμιτου» [СлСТУМ XIV – XV, 1, с. 67], «запозичення з грецької мови» [ЕСУМ, 4, с. 174–175]. Дослідник В.Клейн, спираючись на розвідки попередників про виробництво тканин, зазначав, що «у текстах Середньовіччя є тканини з латинськими назвами «examitum, xamitum, sciamitum, samita, sametum, samitum», які у Візантії мали грецьку назву «“examitos”». [...] немає підстав для сумнівів у тому, що назва *аксамит* грецького походження» [Клейн, с. 8]. Історик Н.Я. Аристов, досліджуючи промисловість Київської Русі, вказує на те, що тканина *оксамит* привозилася на землі Русі із Греції [Аристов, с. 155].

Досліджуючи лексику іншомовного походження у північноукраїнських пам'ятках XVI – XVII ст., В.М. Титаренко зазначає, «що слово *шксамитъ* має грецьке коріння і означає “тканина з густим коротким ворсом з натурального шовку або штучного волокна”» [Титаренко 2007, с. 153]. Дослідниця У.Л. Паньків, аналізуючи історичні джерела українських лексичних латинізмів, акцентує на тому, що частин латинських лексем проникли в українську мову через посередництво німецької [Паньків 2011, с. 387]. Це проникнення простежується вже із XIV ст., коли на території тогочасної України запроваджується Магдебурзьке право, разом з яким іммігрують носії німецької мови, у якій є пласт латинських запозичень. Оскільки латина відчувала на собі вплив давньогрецької мови, то й можемо сказати, що лексема *оксамит*, скоріш за все, грецького походження.

Тканина *оксамит* була дорогим привозним крамом ще за часів Київської Русі. На це вказує Т.В. Мінжуліна, аналізуючи музейний текстиль: «Особливе місце у Київській Русі належало торгівлі. Держава закуповувала золототкані тканини, а також оксамит, шовк, парчу, паволоки, тафту, камку та ін.» [Мінжуліна 2004, с. 11].

Уявлення про зовнішній вигляд тканини *оксамит* дають словники: «тканина з густим коротким ворсом з натурального шовку або штучного волокна» [СУМ, 5, с. 683–684; ЕСУМ, 4, с. 174–175], «волохата шовкова тканина» [Тимченко, 1, с. 38], «бархатная парча» [Преобр., 1, с. 4], «шелковая ткань в родѣ бархата» [Срезн., 1, с. 13–14], «дорога тканина з шести ниток. Золота і срібна тканина, срібна, взориста, схожа на бархат, з візерунками» [Шевченко, с. 299]. Н.Я. Аристов, аналізуючи наряди та прикраси часів Київської Русі, так характеризує тканину *оксамит*: «золотна або срібна тканина, щільна, ворсиста, схожа на бархат з травами, розводами і візерунками різних колорів» [Аристов, с. 155]. Як бачимо, практично жоден словник не містить інформацію щодо розряду тканини *оксамит*. Лише В. Клейн, досліджуючи будову зразка тканини *оксамит*, у своїх висновках тяжіє до того, що оксамит належить до розряду шовкових тканин, оскільки «в основі тканини помітний досить щільний

ряд тонкого кольорового шовку. Ця основа слугує скріпленням для трьох наскрізних утків. Найважливішим утком є шовк» [Клейн, с. 13]. Дослідуючи модні тенденції світу від найдавніших часів до початку ХХ століття, Р.П. Андреєва назува *аксамит* трактує як «старовинна назва бархату, бархатної або атласистої парчі» [Андреєва, с. 90]. Також дослідниця вказує на те, що тканина аксамит з часом змінила своє призначення: у XV ст. на Русі – це «паволок із золотими візерунками, із яких виготовлявся нарядний одяг» [Андреєва, с. 90], а вже у XVIII ст. тканина використовувалася лише як елемент оздоблення [Андреєва, с. 90].

З-поміж великої кількості привозних дорогих тканин на Русі, оксамит був найдорожчим у вартості. На високу вартість оксамиту вказує В. Клейн: «Серед великої кількості сортів тканин, які виготовлялись на Заході і Сході, найціннішою тканиною був *аксамит*» [Клейн, с. 7]. Відомий археолог та історик П.Савваїтов зазначає, що оксамит не мав широкого вжитку на Русі, оскільки був надзвичайно дорогим [Савваїтов, с. 2]. Н.Я. Аристов акцентував на тому, що оксамит використовувався лише для виготовлення одягу княжої та церковної знаті, а також їхнього найближчого оточення [Аристов, с. 155].

У писемних пам'ятках української мови XIV – першої половини XVII ст. наявні два варіанти написання досліджуваної лексеми: *оксамить* і *аксамить*. Історик Є.В. Славутич, дослідуючи шовкові тканини в костюмах військової еліти часів Гетьманщини, вказує на різницю між *оксамитом* і *аксамитом*: «Найдорожчою і вельми рідкісною коштовною тканиною був «аксамит» (рос.), [...] (з «аксамитом» не треба плутати укр. «оксамит» із сучасним значенням, ці два терміни позначали різні за технікою виробки коштовні тканини)» [Славутич, с. 146–147]. Вчений вказує на те, що характерною ознакою *аксамиту* є наявність в основі ткання шести ниток та «рельєфні узори, виткані із великої кількості петель пряденого золота» [Славутич, с. 147]. Дослідник зазначає, що хоча назва *аксамит* і зустрічається в пам'ятках писемності до початку XVII ст., однак зразок *аксамиту* італійського виробництва XVII ст. свідчить про те, що в основі ткання тканини шести ниток немає [Славутич, с. 147]. Про це пише й дослідник В.Клейн: «Ранні італійські аксамити XV–XVI ст., так як і візантійські, за технікою виробництва не могли бути ідентичними зі зразком оксамиту XVII ст.», оскільки у процесі їх виготовлення застосовувались різні принципи ткання [Клейн, с. 12]. У деяких словниках лексеми *аксамить* і *оксамить* представлені як слова-синоніми [Срезн., 1, с. 13–14; СлРЯ XI–XVII, 1, с. 26; Грінченко, 1, с. 50] або засвідчена лише лексема *аксамить* [Тимченко 1, с. 38; Преображен., 1, с. 41; Фасмер, 1, с. 66]. Таким чином, тканина *аксамит* відрізняється від тканини *оксамит* тим, що в основі ткання має шість ниток і виготовлялася візантійськими та італійськими майстрами лише до XVII ст.

У російській мові, як свідчать словники, лексема *оксамит* задокументована під 1673 роком і має іменникові, прикметникові та дієслівні похідні: «аксамиченье (оксамиченье), с. Вышитый золотом, серебром узор, вышивка» [СлРЯ XI–XVII, 1, с. 27], «аксамитникъ (оксамитникъ), м. Мастер, изготавляющий аксамит» [СлРЯ XI–XVII, 1, с. 26], «аксамитный (оксамитный), прил. к *аксамить*» [СлРЯ XI–XVII, 1, с. 26], «аксамитный – прил. отъ *аксамить*, сдѣланный изъ *аксамита*» [Срезнев., 1, с. 13], «аксамичень – сдѣланный как *аксамить*» [Срезнев., 1, с. 14], «Аксамитити. Расшивать что-л. золотыми или серебряными нитями» [СлРЯ XI–XVII, 1, с. 26]. Однак досліджувана назва вийшла зі вжитку у російській мові.

Словники сучасних східнослов'янських мов, окрім української, не фіксують лексему *оксамит*. В українській мові це слово функціонує й досі та вживается у прямому (назва тканини) та переносному (оксамитовий голос, оксамитова шкіра) значеннях [СУМ, 5, с. 683–684].

Отже, назва *оксамит* вперше задокументована у писемних пам'ятках української мови першої половини XV ст. і вживалася на позначення коштовної шовкової тканини з густим коротким ворсом. Досліджувана назва має просту семантичну структуру. Варіанти *аксамить* / *оксамить*, зафіковані у писемних пам'ятках української мови XIV – першої половини XVII ст., різняться своєї семантичної структурою. Лексема *оксамит* має місце лише в тих

фрагментах писемних пам'яток української мови, де йдеться про опис почесних подарунків, винагород, майна та одягу представників заможних верств населення, церковної знаті. Місцем виготовлення тканини *оксамит* зразка XV – XVII ст. були Візантія та Італія. Дослідження показало, що, скоріш за все, аналізована лексема є запозиченням з грецької мови. Лексема *оксамит* на позначення тканини з густим коротким ворсом з натурального шовку або штучного волокна знаходить продовження лише в сучасній українській мові, де вона вживається як у прямому, так і переносному значенні.

Джерела

*1436, Лвл, арк. 358 – Львовская Лѣтопись. Ч. 1. // Полное собрание русскихъ лѣтописей, изданное по высочайшему повелѣнию императорскою археографическою комиссіею. – Т. 20. – Спб., 1910. – С. 128. АКЖМУ XVI ст. – Акт № 25. VIII. 1583 // Акты книга Житомирского міського уряду кінця XVI ст. / Підгот. до друку М. К. Бойчук. – К., 1965. – С. 60. АКЖГУ 1590, арк. 12 // Акты Житомирского гродського уряду: 1590 р., 1635 р. / Упор. В. М. Мойсієнко. – Житомир, 2004. – 256 с. Арх. Сб. 1617 // Археографический сборникъ документовъ, относящихся къ исторіи Сѣверозападной Руси. – Т. 3. – Вильна, 1867. – 364 с. ДМ XVII ст. 1605, арк. 7 // Длова мова Волині і Надніпрянщини XVII ст. / Віди. ред. В. В. Німчук. – К., 1981. – С. 35–36. Книга гродская Владимиrская 1588, л. 803 на оборотъ // Архивъ Юго-Западной России, издаваемый временною комиссией для разбора древнихъ актовъ. – Ч. 1. – Т. 3. – К., 1859. – С. 240. Книга гродская Луцкая 1570, л. 43 на оборотъ // Архивъ Юго-Западной России, издаваемый временною комиссией для разбора древнихъ актовъ. – Ч. 1. – Т. 3. – К., 1859. – С. 23. Книга Луцкая 1598–1600, листъ 332 // Архивъ Юго-Западной России, издаваемый временною комиссией для разбора древнихъ актовъ. – Ч. 6. – Т. 1. – К., 1876. – С. 275–277. РСА 1558 // Русско-Европейский архивъ. – Спб., 1882. – Т. 2. – С. 65. Рукописное Евангелие *1507 // Памятники, изданные временною комиссией для разбора древнихъ актовъ, высочайше учрежденою при Киевскомъ военномъ, подольскомъ и волынскомъ генераль-губернаторѣ. – Т. 4. – К., 1859. – С. 92–93. Перелік 1488 – Перелік подарунків, посланих з Krakova великому князеві Тверському // Пам'ятки української мови. Серія юридичної літератури. – К., 1965. – С. 44.

Словники

Гринченко – Гринченко Б. Д. Словарь украинского языка : в 4 т. / Б. Д. Гринченко. – Т. 1. – К., 1907. – 539 с. Даль – Даль В. И. Толковый словарь живого великорусского языка : в 4 т. / В. И. Даль. – Т. 1. – Спб., 1903. – 877 с. ЕСУМ – Етимологічний словник української мови : в 7 т. / [редкол. О. С. Мельничук та ін.]; АН УРСР, Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні. – Т. 4. – К.: Наук. думка, 1985. – 657 с. Жайворонок 2006 – Жайворонок В. В. Знаки української стилізованості. Словник-довідник / В. В. Жайворонок. – К.: Вид-во «Довіра», 2006. – 703 с. Преобр. – Преображенский А. Г. Этимологический словарь русского языка : в 2 т. / А. Г. Преображенский. – Т. 1. – К., 1985. – 657 с. СлСтУМ XIV–XV – Словарь староукраїнської мови XIV–XV ст.: у 2 т. / [редкол.: Л. Л. Гумецька / гол. ред./ та ін.]. – Т. 1. – К.: Наук. думка, 1977. – 630 с. Срезнев. – Срезневский И. И. Словарь древнерусского языка : в 3 т. / И. И. Срезневский. – Т. 1. – Спб., 1893. – 771 с. СУМ – Словарик української мови : в 11 т. / [редкол. І. К. Білодід та ін.]. – Т. 5. – К.: Наук. думка, 1973. – 839 с. СлРЯ XI – XVII – Словарь русского языка XI–XVII вв. : в 27 т. / [редкол. С. Г. Бархударов, Г. А. Богатова и др.]. – Т. 1. – М. : Наука, 1975. – 512 с. Тимченко – Історичний словник українського язика: у 2 т. / Уклад. Є. Тимченко та ін. – Т. 1. – Харків, 1930. – 522 с. Фасмер – Фасмер М. Этимологический словарь русского языка : в 4 т. / Макс Фасмер. – Т. 1. – М. : Прогресс, 1986. – 627 с. Шевченко – Шевченко Є.І. Українська народна тканина. – К.: Артанія, 1999. – 416 с.

Література

Андреєва – Андреева Р. П. Энциклопедия моды. – Спб., 1977. – 416 с. Аристов – Аристов Н. Я. Промышленность Древней Руси. – Спб., 1866. – 333 с. Западноевроп. наб. ткани – Западноевропейские набивные ткани XVI – XVII века. – М., 1973. – 175 с. Капраль 2006–2007 – Капраль М. Статути ремісничих цехів та купецьких корпорацій Львова XV – XVIII ст.: організаційно-правові питання // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. – № 15. – 2006–2007 р. – С. 173–185. Клейн – Клейн В. Иностранные ткани, бытовавшие в России до XVIII в., и их терминология. – М., 1925. – 66 с. Кочерган 1977 – Кочерган М. П. Німецькі лексичні запозичення в південно-західних говорах української мови // Мовознавство. – 1977. – № 1. – С. 19–23. Мінжуліна – Мінжуліна Т. В. Дослідження та реставрація музейного текстилю. – К., 2004. – 176 с. Паньків 2011 – Паньків У.Л. Історичні джерела українських лексичних латинізмів // Studia Linguistica. – Вип. 5. – 2011. – С. 386–391. Савваітов – Савваітов П. Описание старинных русских утварей, одежды, оружия, ратных доспехов и конского прибора. – Спб., 1896. – 184 с. Славутич – Шовкові тканини в костюмах військової еліти і урядовців Української козацької держави та їхня тогочасна місцева термінологія // Історико-географічні дослідження в Україні. Зб. наук. праць. Число 10. – К., 2007. – С. 143–180. Титаренко 2007 – Титаренко В.М. Лексика іншомовного походження в північноукраїнських пам'ятках XVI–XVII ст.: дис. ... канд. фіол. наук: 10.02.01 – українська мова. – Житомир, 2007. – 287 с.